

[Hilmar Baunsgaard.]

Begrundelsen for det begrænsede avancement var af regeringen angivet og var også begrundelsen for, at det radikale venstre tilsluttede sig dette lovforslag: at ingen skulle have en fortjenstmulighed på devalueringen. Derved kom man til gennem avanceloven at fratage alle handlende og næringsdrivende i øvrigt en mulighed for at kalkulere med devalueringen og tage en fortjeneste på den. Det var lovens angivne formål. Men det er jo samtidig rigtigt, som det er blevet anført i diskussionen, at avancementet betyder mere end det. Da vi for at fastholde det første hovedhensyn: ikke at give nogen fortjenstmulighed, måtte fravige det normale genanskaffelsesprincip, betyder det, at man er tvunget til at sælge sit eksisterende varelager på grundlag af den hidtidige, lavere indkøbspris, men skal købe hjem til den dyrere nye, efter devalueringen gældende indkøbspris, og dermed har vi for en lang, lang række af erhvervsvirksomheders vedkommende i virkeligheden beslåglagt 1/12 af deres kapital bundet i deres varelager. Og her kommer vi igen og siger: se, vi har fraskåret jer en fortjenstmulighed, vi har oven i købet taget en lille bid af jeres kapital, det anså vi for nødvendigt for at rette den økonomiske situation op, men som tak for, at vi har gjort det over for jer, så bør I også til gengæld nu betale en ekstra skat.

Det er ikke alene urimeligt, det er uretfærdigt at optræde på den måde, og derved kommer hele grundlaget, hele den begrundelse, man anlægger for denne lovgivning, til at vakle. Det er ikke, som det ærede medlem hr. Per Hækkerup siger, den eneste mulige løsning. Nej, ses de to forslag i sammenhæng, er det i hvert fald den løsning, der ikke er sagligt forsvarlig, og den løsning, man ikke bør stræbe efter.

Jeg må ligesom andre være af den opfattelse, at skal vi klare dels følgerne af devalueringen, dels følgerne af den kendsgerning, vi jo alle ved foreligger: at vi gennem et års tid eller lidt mere har levet en lille bitte smule over evne, skal denne økonomiske situation afbalanceres, så skal der mere til end devalueringen, og der skal mere til end blot det, der er foreslået i dag, også selv om vi skærer det urimelige fra. Jeg må tilstå, at jeg har den opfattelse af vor økonomiske situation, at det simpelt hen ikke er muligt

på det givne grundlag at rette op på en forsvarlig måde, medmindre man er villig til at lade statens budget bidrage med et eller andet beløb. Jeg tror simpelt hen ikke, det er holdbart, at man i den økonomiske situation, vi befinder os i med tendens til en vis stagnation i industrieksporten og industriproduktionen og en vis tilbagegang i beskæftigelsen, lader de offentlige udgifter lægge beslag på hele produktionstilvæksten. Så er det næsten ligegyldigt, hvad vi herefter vil gøre, for så vil der fra dette udgå en påvirkning, der fører til en tendens til yderligere omkostningsstigninger, yderligere prisstigninger, yderligere inflation og dermed alt i alt yderligere økonomiske vanskeligheder.

Da vi havde behandlingen af avanceloven, sagde jeg, at vi fra det radikale venstres side var af den opfattelse, at vi måtte se på statens budgetter, og at man måtte være villig til at lade såvel civile som militære budgetter indgå i denne vurdering. Det er altså ikke sket, og det beklager jeg, for nu kan regeringen jo ikke gøre det, som den kunne forrige mandag, hvor den kunne komme og — vi synes i det radikale venstre med en vis overbevisende styrke — sige til os: der har simpelt hen ikke været mulighed for tidsmæssigt at udarbejde de følgelove, der skal komme, og derfor måtte man tage stilling til avancementet uden at kunne kende i enkeltheder det, der skulle følge efter. Det accepterede vi, for skulle den første lov vedtages, skulle det være omgående — som en hastesag: der var et tidspres. Ja men det er der ikke mere. I de mellemliggende 14 dage burde man have levnet sig selv tid til også en videregående bedømmelse af den økonomiske sammenhæng end den, dette her er udtryk for.

Jeg tror ikke, det er muligt at klare den økonomiske situation, hvis man fortsat stiller sig så afvisende over for det, som tilfældet er. Havde man ikke været så afvisende over for den tanke, at statens budgetter ligesom alt andet, uden at det i øvrigt er ønskeligt — det er ikke ønskeligt for nogen af os med disse virkninger — må deltage med sin del i den økonomiske sanering, så er jeg ikke sikker på, at man havde været i den tvangssituation at skulle foreslå en ekstra skat, hvis urimelighed alle kan se, også de, der i dag går ind for den. Så havde man ikke været i den situation, at man